

12.11.2018

Asia/18

§ 710

V 28.11.2018, Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kiertotalouden ja ilmastotietouden nostamisesta Helsingissä

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kiertotalouden ja ilmastotietouden nostamisesta Helsingissä
- 2 Lausunto 17.8.2018, valtuustoaloite kiertotalouden ja ilmastotalouden nostamisesta, HSY

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Nygård ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan kiertotalouden ja ilmastotietouden nostamista Helsingissä, erityisesti oppilaitoksissa ja päiväkodeissa sekä kaupungin työpaikoissa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston, kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi Helsin-

gin kaupungin päästövähennysohjelmatyöryhmä on laatinut esityksen Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaksi (HNN 2035). Ohjelmassa on esitetty niin kaupungin asukkaiden kuin työntekijöiden kiertotalous- ja ilmastotietouden edistämiseksi muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Vahvistetaan ilmastomuutoksen hillintätoimien ja kiertotalouden osaamista opetussuunnitelmissa ja yleensä koulutyössä. Kehitetään opettajien osaamista.
- Lisätään ympäristökasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.
- Kaupunki järjestää kursseja ja koulutusta ilmastomuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä kierto- ja jakamistaloudesta työntekijöilleen, luottamusmiehille ja kaupunkilaisille.
- Pilotoidaan kirjastojen lainauspalvelujen laajentamista edelleen, esim. sähköpyörät, energiamittarit ja muut harvoin käytettävät välineet sekä palvelut, esim. tulostaminen, ompelukoneen käyttö.
- Kannustetaan kaupungin työntekijöitä ja kaupunkilaisia hankkimaan tuotteita Pakilan työkeskuksesta, Uusix-verstailta ja Pääkaupunki-seudun Kierrätyskeskus Oy:n myymälöistä.

HNN 2035:ssa on yhtenä toimenpiteenä myös esitetty kiertotalouden ja jakamistalouden tiekartan laatiminen. Laatimistyön aikana mahdollisesti tunnistettavat kaupunkiorganisaation kiertotalouteen liittyvät koulutus-tarpeet saadaan kirjattua toimenpiteiksi tiekarttaan.

HNN 2035:n elinkeinovaikutusten arviointia sekä viestintä- ja vuorovai-
kutussuunnitelmaa valmistellaan parhaillaan. Niiden valmistuttua toimenpideohjelma tulee poliittiseen päätöksentekoon.

Helsingin kaupunki haluaa edistää kiertotaloutta omassa toiminnas-
saan. Ympäristöpalvelut lähetti kaikille kaupungin toimialoille ja liikelai-
toksille syksyllä 2017 kyselyn, jossa kartoitettiin kiertotalouden tunte-
musta ja toteutumista kaupungin eri toiminnoissa. Kyselyn pohjalta on
tarkoitettu tehdä syventäviä haastatteluja, joiden tavoitteena on löytää jo
käytössä olevia hyviä toimintatapoja tai mahdollisia yhteisiä kehittämis-
kohteita kiertotalouden kannalta.

Ympäristöpalvelut koordinoi ja kehittää kaupungin ekotukitoimintaa.
Työntekijöiden keskuudessa toimivien ekotukihenkilöiden kaksipäivi-
sissä peruskoulutuksissa paneudutaan tiiviisti ympäristöasioihin. Muun
muassa ilmastomuutokselle ja Helsingin ilmastotiekartalle on koulu-
tuksissa oma osuutensa. Lisäksi koulutuksiin sisältyy Helsingin seudun
ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) edustajan esitys aiheesta
”Ajankohtaista jätehuollosta ja lajittelu pääkaupunkiseudulla”. Ekotuki-
henkilöt toimivat oman työyhteisönsä ympäristöasioiden tuntijoina, levit-
tävät tietoa eteenpäin ja osallistavat muut työntekijät mukaan muutta-

maan toimintatapojaan ympäristön kannalta fiksummiksi. Ekotukihenkilöt voivat lainata kaupungin ekotukitoiminnan koordinaattorilta HSY:n lajittelupeliä työpaikkansa henkilöstötempauksiin. Lisäksi HSY:n lajittelupeli on toimitettu niihin päiväkoteihin ja leikkipuistoihin, joissa toimii koulutettu ekotukihenkilö. Syksyllä 2018 pääkaupunkiseudun ekotukihenkilöille on suunnitteilla kiertotalousaiheinen seminaari. Kaupungin emo-organisaatiossa toimii tällä hetkellä noin 750 koulutettua ekotukihenkilöä.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelukokonaisuuksien koulutusverkosto (KYMP Akatemia) kouluttaa kaupunkiympäristön toimialan henkilöstöä ja yhtenä teemana on ilmasto- ja kiertotalousasiat laajasti. Lisäksi toimialan ympäristöohjelmaan liittyen on tarkoitus järjestää erilaisia koulutus- ja viestintätilaisuuksia.

Esimiesten JET-koulutukseen sisältyy jatkossa oppimistehtävä, joka liittyy kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien ympäristönäkökohtiin. Koulutukseen osallistuvat esimiehet tarkastelevat omia toimialojaan koskevia ympäristötavoitteita ja niiden suhdetta toimintasuunnitelmiin. Tehtävä toteutetaan yhteistyössä ympäristöpalvelujen kanssa.

Aloitteessa ehdotettu kiertotalous- ja ilmastotietouden sisällyttäminen kaupungin työntekijöiden perehdytysmateriaaliin on erinomainen ja tukee osaltaan kaupungin strategian ja HNH 2035:n tavoitteiden saavuttamista.

Ympäristöpalvelujen ylläpitämä Harakan luontokeskus on hiilineutraali vierailukohde, jossa kävijät pääsevät tutustumaan mm. pientuulivoimalaan ja erilaisiin aurinkoenergiaa hyödyntäviin laitteisiin. Ateriat voi lämmittää aurinkogrillillä tai –uunilla. Uusiutuvan energian teemaa käsitellään elämyksellisesti ja toiminnallisesti myös lasten saariseikkailuilla sekä koululaisten luonnon- ja ympäristötutkimuspäivillä.

Mikromuovit sisältyvät yläkoululaisten ja lukiolaisten luontokouluopetukseen. Näihin aiheisiin liittyen luontokoulun opettajille järjestetään jatkuvasti koulutusta. Kaupungin omat resurssit ympäristötietoisuuden kasvattamisessa ovat kuitenkin pienet. HSY hoitaa pääkaupunkiseudulla kuntien puolesta jätehuoltoon ja lajitteluun liittyvän neuvonnan.

Ympäristöpalvelut käy mm. Pakilan työkeskuksen ja Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n kanssa vuoropuhelua ja suunnittelee toimenpiteitä niiden näkyvyyden edistämiseksi ja profiilin nostamiseksi. Keskustakirjasto Oodiin suunnitellaan vuorovaikutustilaa, jossa kaupungin työntekijät voivat kohdata kaupungin asukkaita ja kannustaa näitä osallistumaan kaupungin kehittämiseen ja lisäämään ymmärrystä myös siitä, miten asukkaat voivat omilla valinnoillaan ja toiminnallaan edistää kiertotaloutta ja torjua ilmastonmuutosta. Oodissa voidaan esim. yhdes-

sä ideoida kirjastojen roolin kehittämistä jakamistaloudessa kaupunkilaisten tarpeiden pohjalta tai luoda näkyvyyttä Uusix-verstaille tai Kierätyskeskukselle esimerkiksi erilaisten pop up –myymälöiden tai kierrätyskalusteilla sisustettujen nurkkausten avulla.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimet

Kestävän kehityksen periaatteet sisältyvät eri koulutusasteiden opetussuunnitelmiin. Kasvatuksessa ja opetuksessa otetaan huomioon myös YK:n Agenda 2030 -tavoitteet. Opiskelijat, oppilaat sekä lapset ja heidän perheensä ovat osallisia kestävän toimintakulttuurin kehittämisessä.

Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa edistämään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Opetuksessa edistetään ilmastotietoisuutta, tutkitaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti eri luonnonvarojen riittävyyttä, ympäristön tilaa ja niiden vaikutusta ihmisten elinkeinoihin ja kulttuureihin. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan talouden toimintaa eettisestä, ekologisesta ja globaalista näkökulmasta ja heitä ohjataan arvioimaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta ympäristölle. Ilmiöpohjainen oppiminen edesauttaa kiertotalouden ja ilmastotiedon käsittelyn yhdistämistä eri oppiaineiden kesken.

Toisen asteen opinnot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuksia kehitellä ideoita ympäristötietoisuuden toiminnan edistämiseksi ja tilaisuuksia uudenlaisten kestävän tulevaisuuden ratkaisujen luomiseksi tavoitteena ekososiaalinen sivistys sekä kannustetaan eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen. Opiskelijoiden opintoihin sisältyy ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys.

Vapaassa sivistystyössä kestävän kehityksen laaja sisältö otetaan huomioon kaikkien aineiden opetusmenetelmissä ja oppimisympäristöissä. Sosiaalis-kulttuurisessa kestävässä kehityksessä lisätään yhteisöllisyyttä ja luodaan uusia oppimisympäristöjä, jossa ihmiset voivat opettaa toinen toisiaan ja jakaa tietoja ja osaamista, jopa ilman opettajan läsnäoloa.

Kouluissa, lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa on paljon erilaisia kiertotalouteen ja ilmastotietoisuuteen liittyvää toimintaa. Vihreän lipun päiväkoteja, kouluja ja oppilaitoksia on yhteensä 27. Helsinkiläisiä nuoria on osallistunut mm. valtakunnallisille Nuorten Akatemian ja WWF:n järjestämään nuorten ilmastohuippukokoukseen. Energiansäästö 50/50 -hankkeessa eräät koulut ovat vuosina 2016–2017 mitanneet energiankulutustaan ja saaneet koulun omaan käyttöön 50 prosenttia synty-

neestä säästöstä. 6aika-hankkeessa on Helsinki asettanut haastesignaaleja myös liittyen kestäväan kehitykseen, kutsuna yrityksille innovoida yhdessä perusopetuksen ja lukiokoulujen kanssa uudenlaisia oppimisympäristöjä.

Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa käytetään monipuolisesti eri tahojen tuottamia kestäväan kehityksen materiaaleja (esim. HSY, WWF, kierrätyskeskus). Kierrätys, ilmastotietous ja energiatehokkuus otetaan huomioon oppilaitosten oppimisympäristöjä kehitettäessä ja uusia tiloja suunniteltaessa. Varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten ekotukihenkilöt, koulujen ekotiimit tai ympäristöraadit suunnittelevat, ohjaavat ja arvioivat yksikön toimintaa osana kestäväan tulevaisuuden toimintakulttuurin suunnittelua ja kehittämistä.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän toimet

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY) toimii aktiivisena yhteistyön edistäjänä ilmasto- ja kiertotalousteemoissa. HSY tuottaa pääkaupunkiseudun kaupunkien käyttöön ilmastomuutokseen, sen hillintään ja sopeutumiseen sekä kiertotalouteen liittyvää seurantatietoa. Aineistot ovat saatavilla kaikkien kaupunkien käyttöön valmiina graafeina ja karttoina, ja kaupungit voivat niitä vapaasti käyttää sisäisessä valistustyössään ja viestinnässään.

HSY tarjoaa monipuolisesti oppitunteja kiertotaloudesta kouluille, oppilaitoksille ja päiväkodeille. Maksuttoman ympäristökasvatuksen aiheita ovat mm. kierrätys, jätteen synnyn ehkäisy, ympäristövastuullinen kulutus, juomavesi ja jätevedet. Vuosittain HSY:n maksuton ympäristökasvatus tavoittaa yli 30 000 lasta ja nuorta.

Kummikouluohjelman kautta noin kymmenelle koululle tarjotaan vuosittain kattava ympäristökasvatuskokonaisuus. Koulu voi valita ohjelman teemaksi kestäväan kulutuksen tai elintärkeän veden. Kummikouluohjelmassa on ollut yli 100 koulua, joista helsinkiläisiä yli puolet.

HSY:n internet-sivuilla on oppimateriaalia vapaasti käytettävissä. Sivuilta löytyy myös HSY:n tuottama lajittelupeli, jossa opetetaan lajittelun lisäksi raaka-aineen kiertoa uusiotuotteeksi ja puuhakirja, jossa opetetaan kierrätystä, lajittelua, kodin vesiasioita, energiansäästöä ja ilman suojelua.

HSY on avoin kehittämään tiedolla vaikuttamisen menetelmiä sekä neuvontaa ja oppimateriaaleja mahdollisissa yhteishankkeissa.

Ekokompassi on ympäristöasioiden hallinnan työkalu, joka tarjoaa järjestelmällisen tavan ympäristöjohtamiseen. Ekokompassi-sertifikaatti kertoo sitoutumisesta jatkuvaan parantamiseen ja Ekokompassin kym-

menen kriteerin noudattamiseen. HSY vastaa Ekokompassi-palvelun tuottamisesta Helsingin kaupungin tytäryhteisöille, yrityksille ja yleisöta-
pahtumille pääkaupunkiseudulla. Ekokompassin avulla kaupungin ympäristöstrategioita ja tavoitteita jalkautetaan osaksi toimintaa. Helsingissä Ekokompassia käyttää lähes 60 organisaatiota 130 toimipaikassa.

HSY kannustaa yrityksiä, yhteisöjä ja kaupunkilaisia ilmasto- ja kiertotalousteemoissa myös ilmastoaiheisin ilmastopalkinnon ja ilmastojunioripalkinnon jakamisella.

HSY otti jätehuollon toimipaikoissa viime vuonna vastaan noin 900 vierailijaa kouluista ja oppilaitoksista sekä kuntien ekotukihenkilöitä. Ämmänsuon ekoteollisuuskeskus ja Sortti-asemat havainnollistavat käytännön tasolla materiaalien kiertoa ja niiden ohjaamista uusiomateriaaleiksi.

Vesiteema konkretisoituu koululaisten puhdistamovierailuilla. HSY tarjoaa kaikille pääkaupunkiseudun kouluille mahdollisuuden vierailu korvauksetta Viikinmäen jätevedenpuhdistamolla. Myös asiantuntijaryhmille ja yhdistyksille tarjotaan mahdollisuus maksuttomiin vierailuihin. Vuosittain vieraita käy 4 000 - 5 000, joista valtaosa on koululaisia ja opiskelijoita.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kiertotalouden ja ilmastotietouden nostamisesta Helsingissä
- 2 Lausunto 17.8.2018, valtuustoaloite kiertotalouden ja ilmastotalouden nostamisesta, HSY

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 17.08.2018 § 148

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi Mia Nygårdin ja 24 allekirjoittaneen laatiman valtuustoaloitteen johdosta seuraavan lausunnon:

Mia Nygård ym. esittävät aloitteessaan kiertotalous- ja ilmastotietouden nostamista Helsingissä. Ilmastonmuutoksen torjuminen ja kiertotalouden toteuttaminen ovat toisiaan tukevia tärkeitä tavoitteita, joita huomioidaan kasvavassa määrin kuntien strategioissa ja linjauksissa. Myös Helsingin kaupunki on asettanut strategiassaan 60 prosentin päästövähennystavoitteen vuodelle 2030 ja aikaistanut hiilineutraalisuustavoitteen vuodesta 2050 vuoteen 2035. Päästövähennyksiä ja kiertotalouden hankkeita on tarkoitus toteuttaa Helsingissä yhteistyössä yritysmaailman ja kaupunkilaisten kanssa.

Kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi Helsingin kaupungin päästövähennysohjelmatyöryhmä on laatinut esityksen Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaksi (HNN 2035). Ohjelmassa on esitetty niin kaupungin asukkaiden kuin työntekijöidenkin kiertotalous- ja ilmastotietouden edistämiseksi mm. alla olevia toimenpiteitä:

- Vahvistetaan ilmastonmuutoksen hillintätoimien ja kiertotalouden osaamista opetussuunnitelmissa ja yleensä koulutyössä. Kehitetään opettajien osaamista.
- Lisätään ympäristökasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.
- Kaupunki järjestää kurseja ja koulutusta ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä kierto- ja jakamistaloudesta työntekijöilleen, luottamusmiehille ja kaupunkilaisille.
- Pilotoidaan kirjastojen lainauspalvelujen laajentamista edelleen, esim. sähköpyörät, energiamittarit ja muut harvoin käytettävät välineet sekä palvelut, esim. tulostaminen, ompelukoneen käyttö.
- Kannustetaan kaupungin työntekijöitä ja kaupunkilaisia hankkimaan tuotteita Pakilan työkeskuksesta, Uusix-verstailta ja Pääkaupunki-seudun Kierrätyskeskus Oy:n myymälöistä.

HNN 2035:ssä on yhtenä toimenpiteenä myös esitetty kiertotalouden ja jakamistalouden tiekartan laatiminen. Laatimistyön aikana mahdollisesti tunnistettavat kaupunkiorganisaation kiertotalouteen liittyvät koulutus-tarpeet saadaan kirjattua toimenpiteiksi tiekarttaan.

HNN 2035:n elinkeinovaikutusten arviointia sekä viestintä- ja vuorovai-
kutussuunnitelmaa valmistellaan tällä hetkellä. Niiden valmistuttua oh-
jelma tulee poliittiseen päätöksentekoon.

Helsingin kaupunki haluaa edistää kiertotaloutta omassa toiminnas-
saan. Ympäristöpalvelut lähetti kaikille kaupungin toimialoille ja liikelai-

toksille syksyllä 2017 kyselyn, jossa kartoitettiin kiertotalouden tunte-
musta ja toteutumista kaupungin eri toiminnoissa. Kyselyn pohjalta on
tarkoitettu tehdä syventäviä haastatteluja, joiden tavoitteena on löytää jo
käytössä olevia hyviä toimintatapoja tai mahdollisia yhteisiä kehittämis-
kohteita kiertotalouden kannalta.

Ympäristöpalvelut koordinoi ja kehittää kaupungin ekotukitoimintaa.
Työntekijöiden keskuudessa toimivien ekotukihenkilöiden kaksipäivi-
sissä peruskoulutuksissa paneudutaan tiiviisti ympäristöasioihin. Muun
muassa ilmastonmuutokselle ja Helsingin ilmastotiekartalle on koulu-
tuksissa oma osuutensa. Lisäksi koulutuksiin sisältyy Helsingin seudun
ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) edustajan esitys aiheesta
”Ajankohtaista jätehuollosta ja lajittelu pääkaupunkiseudulla”. Ekotuki-
henkilöt toimivat oman työyhteisönsä ympäristöasioiden tuntijoina, levit-
tävät tietoa eteenpäin ja osallistavat muut työntekijät mukaan muutta-
maan toimintatapojaan ympäristön kannalta fiksummiksi. Ekotukihenki-
löt voivat lainata kaupungin ekotukitoiminnan koordinaattorilta HSY:n
lajittelupeliä työpaikkansa henkilöstötempauksiin. Lisäksi HSY:n lajitte-
lupeli on toimitettu niihin päiväkoteihin ja leikkipuistoihin, joissa toimii
koulutettu ekotukihenkilö. Syksyllä 2018 pääkaupunkiseudun ekotuki-
henkilöille on suunnitteilla järjestää kiertotalousaiheinen seminaari.
Kaupungin emo-organisaatiossa toimii tällä hetkellä noin 750 koulutet-
tua ekotukihenkilöä.

KYMP Akatemia kouluttaa kaupunkiympäristön toimialan henkilöstöä ja
yhtenä teemana tulee olemaan ilmasto- ja kiertotalousasiat laajasti. Li-
säksi toimialan ympäristöohjelmaan liittyen tullaan järjestämään erilai-
sia koulutus-/viestintätilaisuuksia.

Esimiesten JET-koulutukseen tulee sisältymään jatkossa oppimistehtä-
vä, joka liittyy kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien ympäristö-
näkökohtiin. Koulutukseen osallistuvat esimiehet tarkastelevat omia toi-
mialojaan koskevia ympäristötavoitteita ja niiden suhdetta toiminta-
suunnitelmiin. Tehtävä toteutetaan yhteistyössä ympäristöpalveluiden
kanssa.

Mia Nygårdin ym. aloitteessa esitetty ajatus kiertotalous- ja ilmastotie-
touden sisällyttämisestä kaupungin työntekijöiden perehdytysmateriaa-
liin on erinomainen ja tukee osaltaan kaupungin strategian ja HNH
2035:n tavoitteiden saavuttamista. Kaupungin toimialojen tulee ryhtyä
töihin asian edistämiseksi.

Ympäristöpalveluiden ylläpitämä Harakan luontokeskus on hiilineutraali
vierailukohde, jossa kävijät pääsevät tutustumaan mm. pientuulivoima-
laan ja erilaisiin aurinkoenergiaa hyödyntäviin laitteisiin. Ruuat voi läm-
mittää aurinkogrillillä tai –uunilla. Uusiutuvan energian teemaa käsitel-

lään elämyksellisesti ja toiminnallisesti myös lasten saariseikkailuilla sekä koululaisten luonnon- ja ympäristötutkimuspäivillä.

Mikromuovit sisältyvät yläkoululaisten ja lukiolaisten luontokouluopetukseen. Näihin aiheisiin liittyen luontokoulun opettajille järjestetään jatkuvasti koulutusta. Kaupungin omat resurssit ympäristötietoisuuden kasvattamisessa ovat kuitenkin pienet. HSY hoitaa pääkaupunkiseudulla kuntien puolesta jätehuoltoon ja lajitteluun liittyvän neuvonnan. HSY antaa Mia Nygårdin ym. aloitteen johdosta oman lausuntonsa.

Ympäristöpalvelut käy mm. Pakilan työkeskuksen ja Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n kanssa vuoropuhelua ja suunnittelee toimenpiteitä niiden näkyvyyden edistämiseksi ja profiilin nostamiseksi. Eräs keino tähän voi olla kaupungin keskustaan avattava uusi keskustakirjasto Oodi. Oodiin suunnitellaan vuorovaikutustilaa, jossa kaupungin työntekijät voivat kohdata kaupungin asukkaita ja kannustaa näitä osallistumaan kaupungin kehittämiseen. Tämä on loistava tilaisuus lisätä asukkaiden ymmärrystä myös siitä, miten he voivat omilla valinnoillaan ja toiminnallaan edistää kiertotaloutta ja torjua ilmastonmuutosta. Oodissa voidaan esim. yhdessä ideoida kirjastojen roolin kehittämistä ja kamistaloudessa kaupunkilaisten tarpeiden pohjalta tai luoda näkyvyyttä Uusix-verstaille tai Kierrätyskeskukselle vaikkapa erilaisten pop up –myymälöiden tai kierrätyskalusteilla sisustettujen nurkkausten avulla.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Leona Silberstein, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 36883
leona.silberstein(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.08.2018 § 158

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä kiertotalouden ja ilmastotietoisuuden vahvistamista. Kestävän kehityksen periaatteet sisältyvät eri koulutusasteiden opetussuunnitelmiin. Kasvatuksessa ja opetuksessa otetaan huomioon myös YK:n Agenda 2030 -tavoitteet. Opiskelijat, oppilaat sekä lapset ja heidän perheensä ovat osallisia kestävän toimintakulttuurin kehittämisessä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa edistämään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästävyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Opetuksessa edistetään ilmastotietoisuutta, tutkitaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti eri luonnonvarojen riittävyyttä, ympäristön tilaa ja niiden vaikutusta ihmisten elinkeinoihin ja kulttuureihin. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan talouden toimintaa eettisestä, ekologisesta ja globaalista näkökulmasta ja heitä ohjataan arvioimaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta ympäristölle. Ilmiöpohjainen oppiminen edesauttaa kiertotalouden ja ilmastotiedon käsittelyn yhdistämistä eri oppiaineiden kesken.

Toisen asteen opinnot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuksia kehitellä ideoita ympäristötietoisuuden toiminnan edistämiseksi ja tilaisuuksia uudenlaisten kestävän tulevaisuuden ratkaisujen luomiseksi tavoitteena ekososiaalinen sivistys sekä kannustetaan eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen. Opiskelijoiden opintoihin sisältyy ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys.

Varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten ekotukihenkilöt, koulujen ekotiimit tai ympäristöraadit suunnittelevat, ohjaavat ja arvioivat yksikön toimintaa osana kestävän tulevaisuuden toimintakulttuurin suunnittelua ja kehittämistä.

Vapaassa sivistystyössä kestävän kehityksen laaja sisältö otetaan huomioon kaikkien aineiden opetusmenetelmissä ja oppimisympäristöissä. Sosiaalis-kulttuurisessa kestävässä kehityksessä lisätään yhteisöllisyyttä ja luodaan uusia oppimisympäristöjä, jossa ihmiset voivat opettaa toinen toisiaan ja jakaa tietoja ja osaamista, jopa ilman opettajan läsnäoloa.

Kouluissa, lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa on paljon erilaisia kiertotalouteen ja ilmastotietoisuuteen liittyvää toimintaa. Vihreän lipun päiväkoteja, kouluja ja oppilaitoksia on yhteensä 27. Helsinkiläisiä nuoria on osallistunut mm. valtakunnallisille Nuorten Akatemian ja WWF:n järjestämään nuorten ilmastohuippukokoukseen. Energiansäästö 50/50-hankkeessa eräät koulut ovat vuosina 2016–2017 mitanneet energiankulutustaan ja saaneet koulun omaan käyttöön 50 prosenttia syntyneestä säästöstä. 6aika-hankkeessa on Helsinki asettanut haastesignaaleja myös liittyen kestäväan kehitykseen, kutsuna yrityksille innovoida yhdessä perusopetuksen ja lukiokoulujen kanssa uudenlaisia oppimisympäristöjä.

Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa käytetään monipuolisesti eri tahojen tuottamia kestävän kehityksen materiaaleja, esim. HSY, WWF,

12.11.2018

Asia/18

kierrätyskeskus. Kierrätys, ilmastotietous ja energiatehokkuus otetaan huomioon oppilaitosten oppimisympäristöjä kehitettäessä ja uusia tiloja suunniteltaessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen henkilöstön perehdyttämisessä edistetään ilmastotietoutta ja kierrätystaloutta. Kestävän kehityksen näkökulma sisältyy Helsingin kaupungin henkilöstön toimintaa ohjaaviin eettisiin periaatteisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Risto Keskinen, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 050 597 8748
risto.keskinen(a)hel.fi